N. 206.

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- en Wetenschappelijk Blad.

Vrijdag, den 30 September.

BUITEN GEWOON BE COURANT

NEDERLANDEN.

BREDA, den 29sten September.

Volgens onze particuliere belgische correspondentie worden de door ons reeds gegeven tijdingen, van het recruteren der belgische armee door fransche officieren, onder-officieren en soldaten bevestigd, en slaafs werkt de *Brouckere* naar de inblazingen van het fransch kabinet, dat door den generaal *Belliard* te Brussel wordt vertegenwoordigd. Volgens deze berigten, schijnt men een geheel ander sijstema van verdediging te hebben aangenomen, dan dat, hetwelk men zoo ongelukkig in de maand Augustus heeft aangewend. De fransche officieren schijnen het denkbeeld te hebben, dat België met zijne bosschen en bergengten onoverwinnelijk is, wanneer men deze weet te benuttigen. Overal ziet men officieren door het land kruissen en opnemingen doen. Dit alles zegt men geschiedt op het bevel van den generaal *Deprez* of op dien van *Belliard*.

In deze correspondentie klaagt men, vergetende op welk eene wijze de belgische journalen zich over de Hollanders uitlaten, over onze nieuwsbladen; dat dezelve zoo veel kwaad stichten, terwijl zij met een gematigder toon, zoo veel goeds hadden kunnen doen. Dat zij de geheele belgische natie *lafaards* noemen, heeft, verzekert dezelve, menige warme bewonderaar van het Huis van Oranje, nu tegen de Hollandsche natie voorgenomen; en bij menigeen, het voornemen doen opwellen, *de faire quelques coups de fusils*, zoo als zij het noemen, om ten minste te toonen, wanneer de gelegenheid zich opdoet, dat alleen intriganten met dezen naam moesten bestempeld worden. Deze scheldnamen hadden zelfs het weldenkendste gedeelte der natie zeer beleedigd. De goede behandeling, welke belgische krijgsgevangenen in Holland genoten hebben, had evenwel hunlieden balsem op deze wonden gelegd. Dit maakt nu het onderwerp der dagelijksche gesprekken uit, en vele kunstgrepen worden er van den kant der factie reeds aangewend, om den dankbaren mond te sluiten. De indruk is echter eens daar, en moeijelijk zal het hun vallen dien uit te wisschen.

De redactie van den *Courrier* zit zeer in het naauw; want van alle kanten wordt zij aangevallen. Het artikel over de *ooren* en *neuzen* der belgische gesneuvelden, heeft het domste gemeen zelfs doen lagchen. In een artikel tot opschrift voerende: *Du courage, et guerre aux alarmistes*, te vinden in den *Courrier* van heden, (de brief was van den 21sten dezer) is de toestand der gemoederen naar waarheid geschetst: men is en blijft altijd in angst voor eenen algemeenen oorlog, en vooral vreest men de Pruissen. — De burgerwacht van den 1sten ban is naar Ostende vertrokken, doch welk een verschil bij het uittrekken van de maand julij! Toen ging het met het levendigst gejuich gepaard, en ieder burger-soldaat, beloofde tien à twaalf Hollanders voor zijne rekening te nemen. Thans hoorde men alleen de trommels en zag niet dan bedrukte gezigten; stilzwijgend drukte men den vertrekkenden de hand, menige angstige traan werd weggewischt, en evenwel zal men, wanneer het wezen moet, scherper vechten, dan in augustus — niet zoo zeer voor koning *Leopold*, als tegen de schandvlekken, den naam van *lafaards* uit te wisschen, zonder echter juist vaste hoop op eene goede uitkomst bestaat. — In den beginne hebben de belgische militairen veel beleedigingen van de fransche soldaten moeten uitstaan; thans echter is de toon dezer heren minder hoog gestemd, en door vlegerijen en te schimpen op de hollandsche soldaten, zoekt men hun moed en vertrouwen in te boezemen.

Ziedaar in het kort, wat onze correspondentie bevatte. Wij hebben in dezelve eene juiste aanmerking gevonden, namelijk van het gebruikmaken van den scheldnaam van *lafaards*. Wij en meer anderen hebben misschien, in de eerste roes onzer overwinningsfeesten, dezen term te zeer in het algemeen gebruik, zonder echter hierbij eene kwade bedoeling gehad te hebben, want in onze gelederen hebben ook Belgen gestreden en getoond, dat hun het hart op de regte plaats zat, en wij erkennen volgaarne, dat, wanneer de belgische soldaat goed aangevoerd wordt en onder het maandel der strijd, hij dan meinschien voor geen anderen behoeft te wijken. Doch welk eenen invloed de vaan, des vereende, op het moreel van den krijgsman uitoefent, hebben onze strijders kunnen opmerken. Wanneer, echter somtijds onze toon te hoog was gestemd, hadden wij dan daartoe geen regt verkregen? Was niet onze natie in *massa*, op het spreekgestoelte, door eenige ellendelingen, als eenen *Rodenbach* c. s. voor de lafste natie van geheel Europa uitgemaakt; zij, die 80 jaren voor hare vrijheid vocht en daarna aan Europa de wetten voorschreef! Hadden wij dan niet eenig regt tot generaliseren verkregen, toen het belgische leger, dat zich aan dat der Polen, wilde gelijk stellen, overal schandelijk voor onze zegevierende wapenen vlood; doch genoeg hiervan, de waldenkende Belg zal onze bedoeling begrepen, en zich niet onder hen gerekend hebben, op wien wij de algemeene verachting hebben willen laden.

In de zitting der belgische afgevaardigden van den 26sten dezer, waarop wij beloofd hebben te zullen terugkomen (*Zie ons vorig nommer, art. Brussel*), werden allereerst eenige petitien gelezen, waarvan wij eenige uittreksels laten volgen, ten bewijze van den welstand, die sedert de *glorieuse revolutie* in België heerscht.

De heer *Dubois* verzoekt de bemoeijing der kamer tot bekomen van uitbetaling van een pensioen van f 500, zijn eenig middel van bestaan, waarvan hij sedert de maand December l. verstoken is.

Zeven-en-veertig kooplieden van Antwerpen beklagen zich over de regten van invoer, welke bij het openen en sluiten der particuliere entrepots worden gevorderd, en dat een gedeelte dier gelden in 's lands schatkist wordt gestort.

De heer *Bourgeois*, kommandant van het gevangenhuis te Vilvoorden beklaagt zich, dat hij, ten gevolge der revolutie, van dien post verstoken is.

Twintig eigenaars van huizen te Gent beklagen zich, dat hunne huurders hun niet betalen. Zij vragen eene revisie van de wet over het verhuizen met de noorderzon.

Tachtig inwoners van Oudenaarde vorderen een onderzoek over de onheilen van den jongsten veldtogt.

De heer *Dupont* stelt voor, om de soldij der militairen met een vijfde gedeelte te verminderen, waarop de minister van oorlog zeide, de eer te zullen hebben de kamer te berigten, dat de soldij van alle officieren, die boven den rang van luitenant geavanceerd waren, bij besluit van den 6den sept. verminderd zijn geworden.

Thans werd er rapport uitgebragt op de petitien der officieren van het 12de regiment van linie en van die van het 3de regiment jagers te voet. (*Zie wegens dit rapport ons vorig nommer.*)

De minister van oorlog heeft het woord, hij beklimt het spreekgestoelte, en zegt hoofdzakelijk:

„Ik zal op het door de rekestranten ingediende libel, hetwelk zij *Beroep op de publieke opinie* betiteld hebben, niet antwoorden; zij dragen zich zelven daarin voor als slagtoffers van den haat en van eene lage jalousie; ik verklaar degenen, die dit vervaardigden, laster, in dat geschrift vervat, te neder geslagen hebben, onwaardig, om langer in het belgisch leger te dienen. Neen, mijne heeren, ons moet het geheele leger niet bedisterd worden. Eenige officieren, ik beken het, hebben de eer te kort gedaan, maar heeft het 12de regiment beter gehandeld dan de overigen? Indien ik de mij gedane rapporten en de stukken, die in mijne magt zijn gelegen mag, dan zijn daaronder ook laf hartigen gevonden; de 1ste en 4de regimenten hebben aan deszelfs zijde gestreden en past het dan het 12de regiment, om de brigade van den generaal *Clump* te lasteren? Betaamt het den rekestranten, eene dergelijke taal te voeren? Onder de rekestranten zijn er sommigen, die, gedurende de augustus-dagen, niet bij het regiment tegenwoordig zijn

geweest, weder anderen, die geen kommando bij het leger hebben gehad, weder anderen, die zich slechts als vrijwilligers te Leuven bevonden.

» Bij het 12de regiment zijn, zegt men, eenige officieren afgedankt. De elf regimenten van linie waren allen uit 3000 a 3500 man zaamgesteld, en niet een derzelver bezat een kader van 100 officieren, terwijl er bij het 12de regiment, dat slechts uit 11 a 1200 man bestond, 129 officieren geplaatst waren, waarvan er 55 genoeg zouden geweest zijn. Welnu, van die 129, zijn er 78 bij datzelfde regiment geplaatst gebleven, 26 op halve soldij gesteld en 24 afgedankt met drie maanden traktement. Vermits derhalve van het 12de regiment te hebben afgedankt, heeft het gouvernement eene bijna buitensporige toegevendheid gebezigd. Moesten dan lieden, die niets weten en er roem op dragen van niets te weten, posten behouden, die zij ongeschikt waren te bekleeden. Ik zeg die er roem op dragen van niets te weten, want een onzer dagbladen heeft eenen brief publiek gemaakt, waarin dezelve bekennen, dat zij, ik zeg niet de bataillons- of de pelotons-, maar zelfs de soldaten-school niet kenden; maar dat zij, vóór den vijand staande, zeer wel eenen snaphaan zouden kunnen grijpen en zich daarvan bedienen, als of de officieren genoodzaakt waren, den snaphaan te behandelen. In dat geval zouden er geene officieren, maar slechts soldaten noodig wezen. Men vordert van geenen officier, dat hij den vijand kogels toezendt, maar dat hij de soldaten, die onder zijne bevelen staan, weet te regelen en niet meer. . . . De positie dier officieren is daarenboven nooit regt bepaald geweest; dat is hun zoo wel bekend, dat zij bij aanhoudendheid definitieve aanstellingen gevraagd hebben. . . . Ik moet het u zeggen, mijne heeren, onder de rekestranten zijn ook sommigen, die nooit in militaire dienst geweest zijn, en anderen, die voorgeven, als onder-officier gedient te hebben, maar geen bewijs daarvan geven. . . . Men verwijt mij van de mannen van September te willen verwijderen; — maar ben ik-zelf dan geen man van September? Zou men mij dezen titel willen weigeren, omdat ik niet in het park gestreden heb? Ik bevond mij destijds te 's Gravenhage, waar de scheiding op het tapijt kwam en alwaar ik zeide: *het is nutteloos, over dit stuk te beraadslagen; de scheiding is door bloed bekrachtigd.* Hij, die, in de omstandigheden, waarin ik mij bevond, dergelijke taal durfde voeren, heeft misschien even zoo veel moed betoond als zij, die te Brussel gestreden hebben."

De heer *Rodenbach* vroeg den minister van oorlog, waarom aan de officieren van den staf een jaar toegestaan werd, om hun examen af te leggen, terwijl er aan de officieren van het 12de regiment slechts eenige dagen verleend waren geworden.

De minister van oorlog antwoordde, dat de officieren van den staf bijzondere kunde moesten hebben; zekere wetenschappen en kunsten moesten verstaan en uitoefenen: mathesis, teekenen, met meer zulke zaken, die vrij lange studien vereischen. Zij, welke deze noodige kundigheden niet bezaten, doch geschiktheid betoonden, om ze aan te leeren, zijn voor één jaar bij de regementen van linie geplaatst geworden; en zij, die zich in een tegenovergesteld geval bevinden, bij de regimenten met hun wapen.

De heer *de Robaulx* sprak den minister vervolgelijk tegen in een lang betoog, waarvan wij ons vergenoegen moeten, slechts het slot mede te deelen.

„Weet gij, mijne heeren," aldus luidde dat slot, „welke de voornaamste reden dezer afstellingen is, zij is deze, dat er onenigheid tusschen de officieren van het oude leger en de officieren der volontairen bestaat, en dat deze aan gene opgeofferd moeten worden; ik heb zulks vernomen van iemand, wiens getuigenis zekerlijk niet gewraakt zou worden; deze afstelling is derhalve eene politiek van den kant des ministers. Gij offert eene minderheid aan de meerderheid op. Indien het overal zoo gaan moest, dan zoudt gij lang hier niet meer zitten; zulk eenen maatregel goed te keuren, zou even zoo goed zijn als eenen contrarevolutionnairen maatregel te behartigen, en ik hoop, dat men op den verjaardag der revolutie, geene massas van mannen derzelfde revolutie zal treffen een voorrecht van lieden, die er niets aan gedaan maar veel van genoten hebben."

De minister antwoordde hier onder anderen op, dat er niemand opgeofferd was, en vroeg welke officieren, daar er toch eene vermindering moest plaats hebben, bij voorkeur behoorden te worden afgedankt, die, welke gebrevetteerd en bekwaam, of die, welke zulke niet waren; waarop de heer *A. Rodenbach*, onder luid gelach, replikeerde, dat, zoo de officieren van het 12de regiment onbekwaam en van een slecht levensgedrag waren, de onlangs gemaakte wet op de dronkaards, liederlijken en twistzoekers op hen behoorde te worden toegepast.

Van al degenen echter, die de minister te bestrijden had, was de heer *A. Gendebien* het havigst; hoezeer ziek, duwde hij den minister onder anderen de volgende woorden toe:

„Schande dan, schande voor dien minister, en voor die lieden, welke den moed onzer dapperen in twijfel hebben doen trekken en de patriotten, welker edele zelfopoffering zij nooit hebben weten na te volgen, gelasterd hebben. Toen sommige leden hunner zeiden, dat zij, op den dag des gevaars, hunnen pligt zouden doen, wist ik maar al te wel, wat van hunne snorkerijen te denken."

De spreker eindigde met tot den heer *de Brouckere* te zeggen: „En gij wilt mannen afstellen, die u gemaakt hebben, wat gij zijt; want zonder hen zoudt gij zekerlijk geen minister van oorlog wezen. (*Bravo's en handgeklap op de publieke tribune.*)

De president merkte aan, dat alle teekenen van goed- of afkeuring verboden waren.

Daar heerschte eene hevige gisting in de zaal, welke slechts afgebroken werd door den heer *Lebeau*, die zich meende te moeten beklagen, over eenige den heer *Gendebien* in zijne redevoering ontvallen woorden ten zijnen opzigte, hetgeen tot eene hevige woordenwisseling tusschen beide deze heeren, van te weinig belang om mede te deelen, aanleiding gaf, doch welke door een herhaald geroep, *tot morgen! tot morgen!* afgebroken werd, en ten slotte waarvan de heer *de Brouckere* in het midden bragt, dat hij verpligt was, den volgenden dag naar Diest te vertrekken en derhalve verzocht, dat de discussien tot overmorgen mogten worden verschoven.

De heer *Legrelle* zeide: „De minister van oorlog ziet van het woord voor heden af en wil slechts overmorgen antwoorden; ik verzoek, dat zijn voorbeeld gevolgd mag worden en hoop, dat er dan meer bedaardheid bij onze deliberatien heerschen zal."

De vergadering werd daarop, te midden eener hevige gisting, ten half zes ure gescheiden.

— Het van West-Wezel verwacht wordend transport onzer krijgslieden, die te Bouillon waren gerasgen gehouden geworden, is gisteren alhier aangekomen. Het voorkomen dezer manschappen is gelijk, zoo niet ongunstiger als dat der vorige; de meesten hebben grove linnen kielen en broeken tot kleeding.

— Den 27sten is in 's Gravenhage, in den ouderdom van ruim 91 jaren overleden, de bejaarde oudheidkundige *Mr. Hendrik van Wijn*, lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut en rijks-archivarius.

— Gisteren heeft zich uit Thiel eene commissie uit vier leden, met den Burgemeester aan het hoofd, naar de citadel van Antwerpen begeven, ten einde aan den generaal *Chassé* den zoo dien eeredegen over te brengen, hem uit naam van de inwoners van Thiel, des generaals geboorteplaats, ten geschenke aangeboden.

— Latere berigten wegens de poolsche zaken, dan die in ons nommer van gisteren medegedeeld, hebben wij niet ontvangen. Van het lot der overgebleven poolsche legers weten wij dus niets naders, dan dat het blijkt, dat het er nog verre af is, dat zij zich onderworpen zouden hebben en het te voorzien is, dat zij tot onderwerping genoodzaakt zullen moeten worden. In Warschau zelf was alles rustig. De Russen namen aldaar eene voorbeeldige houding in acht, doch van de zijde der stedelijke regering waren strenge maatregelen van policie genomen. Onder andere waren door dezelve bevolen, dat zich, na negen ure, niemand op straat vertoonen mogt dan geneesheeren en de voor de dienst van zieken benoodigde lieden.

— Engelsche berigten hebben wij heden niet ontvangen.

's Gravenhage den 28sten September.

De publieke audientie ten Hove is heden weder uitgebleven. Daarop hebben zich onder anderen begeven verscheiden officieren, die uit belgische krijgsgevangenschap terug gekomen. Deze officieren hebben daarna hunne opwachting gemaakt bij Hare Keizerlijke en Koninklijke Hoogheid de prince van Oranje en bij Hare Koninklijke Hoogheid prince Frederik der Nederlanden.

— Men spreekt van het sluiten der gewone zitting van de Staten-Generaal op den 15den October aanstaande.

— Het is thans zeker, dat er een derde bataillon grenadiers wordt, opgerigt. Er zijn reeds premien uitgeloofd voor degenen, welke bij dat bataillon dienst willen nemen.

B E L G I E.

Brussel, den 28sten September.

Bij een besluit van den 6den dezer, zijn de volgende traktementen voor de officieren van het leger vastgesteld:

Voor een kolonel der infanterie 3,500 guldens, der kavallerie, artillerie en genie 4,000 guldens; luit.-kolonel 2,800 en 3,200; majoor 2,400 en 2,600; kapitein 1ste klasse 1,400 en 2,200; kapitein

2de klasse, 1,200 en 2,000; 1ste luit. 900 en 1,400; 2de luit. 700 en 1,200.

— De koning heeft gisteren, na zijne terugkomst van Gent, de lijkdienst in de Gudule kerk bijgewoond, en is daarop gisteren avond naar Antwerpen vertrokken.

— De heer *de Brouckere* is van zijn bezoek in het kamp te Diest teruggekomen.

— De officieren van het 3de regiment jagers te voet, vertrouwende op de toezegging van het ministerie, hebben hunne aan de kamer der gedeputeerden gerigte petitie teruggetrokken.

— Te Antwerpen zijn zaturdag ll. de troepen van het garnizoen en die der ommestreken door de generaals *Goethals* en *Tabor*, tusschen Deurne en Burgerhout in oogenschouw genomen.

Het getal troepen in Vlaanderen nabij de Hollandsche grenzen gelegerd wordt thans op 6,000 man begroot, 16 stukken geschut bij zich hebbende.

De generaal *Belliard* wordt in Antwerpen verwacht, om de brigade, welke in die stad ligt, te inspecteren en geheel te organiseren.

Verscheiden vaartuigen met belgische gevangenen van Naarden en Kampen gekomen zijn de Schelde opgevaren; het getal der gevangenen die zij aan boord hadden beliep 398; dezelve zijn reeds te Antwerpen aangekomen.

— De beide bataillons van het 19de fransche regement van linie, die alsnog te Namen in garnizoen lagen, vertrekken heden over Givet in Frankrijk terug.

— Van Luik wordt gemeld, dat bijna al de troepen, welke die stad en ommestreken bezetteden, naar Diest vertrokken zijn. Men wacht, tot vervanging van dezelve, de eerste ban der burgerwacht van Namen. De generaal *Tieken* heeft, te Namen, zwaar ziek gelegen, zijnde de generaal *Goethals* benoemd, om hem in het kommando, dat hij te Diest zou moeten hebben, te vervangen.

Te Luik is men met den grootsten ijver werkzaam tot kompletering van het materieel der artillerie. Voor eenige dagen zijn een aantal van 300 trekpaarden in dienst gesteld.

FRANKRIJK.

Parijs, den 25sten September.

Wij hebben eenen brief onder de oogen, die, van Londen, den 23sten dezer gedagteekend is. In denzelven wordt gemeld, dat de conferentie op nieuw vergaderd is geweest en eene discussie over Luxemburg gehouden heeft; welke niet voordeelig voor België en gevolgelijk oók niet voor Frankrijk uitgevallen is. De vertegenwoordigers der drie mogendheden van het Noorden hebben eenen toon aangenomen, zeer verschillende van dien, welken zij tot dus verre gevoerd hadden. Een brunner heeft verklaard, dat, zoo de val van Warschau vroeger had plaats gehad, Frankrijk nooit ongestraft tot bijstand van België opgetrokken zou zijn of de Hollanders zou aangevallen hebben, daar zijn redenen, om te gelooven, dat lord *Palmerston* niet stelling gedeeld heeft in de denkwijze, welke men, in deze vergadering, den boventoon heeft willen doen houden.

Van Parijs wordt onder dagteekening van den 21sten dezer het volgende gemeld:

Te Saargemünd zijn nadeelige geruchten in omloop geweest; men sprak aldaar van de aanleggen van twee schipbruggen over den Rijn, tusschen Bonn en Coblentz, om de beide legerkorpsen, onder het opperbevel van prins *Willem*, te doen overtrekken. Daar werd bijgevoegd, dat de generaal *von Borstell*, welke te Coblentz staat, een ander korps zou kommanderen, dat op den regter-oever van de Moezel, in de omstreken van Birkenfeld, zal bijeen komen.

— Gisteren 24, stonden de 5 pCt. 86,30, de 3 pCt. 59,95. De Napelsche renten 70,25, alles op kontant.

Uit hoofde van den zondag heden, geene beursprijzen genoteerd.

LETTERKUNDIGE BERIGTEN.

Bijdrage tot de kennis der artillerie voor de verschillende wapenen, door P. H. VAN DER MEULEN, 1ste Luitenant der Artillerie met platen en tabellen. Te Breda bij P. P. STERK 1831, in 8°. gr. 198 bladz., de prijs is . . . *f* 3,80.

Wij vonden het een gelukkig denkbeeld van den schrijver dezer *bijdrage*, om in de tegenwoordig loopende tijden, wanneer een groot gedeelte der natie de wapenen aangegord heeft, ten einde ons onafhankelijk volksbestaan tegen eenen dreigenden vijand te verdedigen, en waarvan een gedeelte, in het bijzonder zich tot de bediening van het geschut in de vestingen van het bedreigde frontier toegewijd heeft, om eene reeds vroeger door hem waargenomene leemte aan te vullen, en tot eene algemeene *handleiding* te bestemmen.

Onze kennis te dien opzigte, als ook de inrigting en bedeeling van ons blad gedoogen geen met kennis van zaken opgesteld overzigt over den arbeid van den heer VAN DER MEULEN. Een militair tijdschrift, onder den naam PALLAS, waarvan het prospectus bij de uitgevers van dit blad is in het licht verschenen, en welks periodieke uitgave, wij vermoeden dat door de tijdsomstandigheden, en de daardoor veroorzaakte moeijelijke verzending van de uit te komen nummers aan de geabonneerden, tot nu toe belet zal zijn geworden, doch welker definitieve verschijning wij weldra hopen aan te kondigen, zal zich, ten minste hiervan houden wij ons verzekerd, deze taak opleggen; ons thans alleen vergenoegende met de verschijning van dit, zoo als wij trouwens ook van ter zijde vernomen hebben, in alle opzigten belangrijk werkje aan te kondigen.

De *titel* en het *voorberigt* voor het boven aangekondigde werkje geplaatst, dragen de bewijzen van de zedigheid des schrijvers, en doet grondige kennis van de daarin behandelde onderwerpen vermoeden, terwijl de aanwijzing van de bronnen, waaruit de schrijver geput heeft, het vertrouwen op zijn werk verhoogen.

Deskundigen, die het werkje reeds doorbladerd hebben, leggen van hetzelve de beste getuigenis af, en hebben ons verzekerd dat het aller aanbevelenswaardig is, en eene voldoende *handleiding* aanbiedt, om eene meer dan oppervlakkige kennis van het wapen der artillerie te verkrijgen.

Het bedoelde werkje bevat de navolgende hoofdverdeelingen: *Inleiding; over het buskruid; over het grof geschut; over de projectiles; over de affuiten en voertuigen bij de artillerie in gebruik; over de voornaamste werktuigen bij de artillerie in gebruik; over het schieten en werpen; over het onbruikbaar maken van het geschut; over de veldbatterijen; over het gebruik van de artillerie in het open veld; over de wijze van vechten; over de militaire bruggen.*

Het hoofdstuk *over het schieten en werpen*, schijnt, als het voornaamste en meest benoodigde gedeelte, ook met bijzondere zorg en uitvoerigheid behandeld te zijn. Daarenboven is het werkje met zorg en op veln papier gedrukt.

Hollands Leeuw ontwaakt. Tafereelen en herinneringen uit de dagen van den Belgischen opstand in 1830. *Opgedragen aan de Verdedigers van 't Vaderland.* Te 's Gravenhage, bij J. IMMERZEEL Junr. 1831, in gr. 8°., 490 bladz., met gegraveerden titel en vignet. De prijs is . . . . *f* 5,60.

De titel *Hollands Leeuw ontwaakt* doet, bij den eersten aanblik, iets anders van dit boek verwachten, dan het inderdaad behelst. Wij kunnen dien inhoud in weinige woorden opgeven. Wanneer men tusschen de voornaamste officiele stukken van het tijdvak des Belgischen opstands, onderscheidene vertrouwelijke brieven en eenige dichtstukjes invlecht, heeft men de zamenstelling des hier aangekondigden werks. De brieven dienen, om de opvolgende officiele stukken tot een meer zamenhangend geheel te vereenigen en tevens tot het schetsen van kleine tooneelen van vaderlandsliefde en opofferingen voor de goede zaak. Aan dit laatste oogmerk beantwoorden die brieven dan ook zeer goed, daar zij ons maar waarheid de gesteldheid van echte Hollandsche huisgezinnen in dezen tijd afbeelden. Overigens kunnen wij niet zeggen, dat deze, hetzij dan wezenlijke of verdichte, briefwisseling veel belang inboezemt, of de waarde van de verzameling verhoogt. Ook ware, onzes inziens, van den, door den schrijver gekozen, romantischen vorm meer partij te trekken geweest, dan hier geschied is. Van die zijde beschouwd, komt ons de bewerking als flauw voor.

Naar de geheele behandeling des onderwerps te oordeelen, moet verre weg het grootste gedeelte dezes boeks reeds gedrukt geweest zijn vóór den intogt onzer troepen in België. Van daar, dat aan den roemvollen veldtogt slechts weinige bladzijden, en dat als in der haast, toegewijd zijn. Bij eenen herdruk van dit werk gelooven wij den schrijver te moeten aanraden eenige vroegere gedeelten (b. v. den togt naar Esschen; sommige beschouwingen der briefschrijvers enz.) te bekorten of weg te laten, en de daardoor gewonnen ruimte met bijzonderheden uit den jongsten veldtogt aan te vullen.

Bij de lezing hebben wij sommige onnaauwkeurigheden bemerkt, waarvan wij ons de volgende herinneren: bl. [illegible] oud-kapitein der artillerie; deze heer heeft [illegible] in Hollandsche dienst niet verder gebragt dan tot tweeden luitenant bij de genie; bl. 254 wordt de *glacis* uitersten [illegible] der vesting genoemd, het woord zelf doet reeds zien, dat de bijvoeging onjuist is; bl. 268 in de noot wordt gezegd, dat onze koning den generaal *Chassé* het grootkruis der militaire Willemsorde had toegezonden. Dit denkbeeld is zelfs erg algemeen; intusschen is het waarheid dat de genoemde generaal dat onderscheidingteeken nog niet ontvangen heeft. Z. E. is voortdurend kommandeur der Orde.

Deze aanmerkingen beletten echter niet dat, zoo als de uitgever aanmerkt, *'t de geest van het gehele boek in volkomen overeenstemming is met die zuivere liefde voor Vaderland en Koning, van welke oud-Nederlands verdiedwaardige bevolking in de critieke dagen, die wij beleefd hebben en nog beleven, door de treffelijkste opofferingen van goed en bloed, zoo ondubbelzinnig aan den dag gelegd heeft.*" Ook de in dezen bundel opgenomene dichtstukjes kunnen als de schoonste gedeelten deszelven beschouwd worden. Het uiterlijke doet overigens den uitgever eere aan.

Onder de bereids aangeboden voorwerpen voor de tentoonstelling en loterij in Noord-Braband, ten behoeve des vaderlands, merkt men op de volgende stukken:

Door werkzame tusschenkomst van heeren burgemeester en wethouderen der stad Breda:

Een schilderstukje in olieverw met vergulde lijst, door mejufv. E. C. F. R. W. Pels Rijcken.

Twee landschappen in waterverw, voorstellende 2 ruines, met lijst en glas, door M. Faes.

Een landschap, voorstellende een wintergezigt met sneeuw, breed 36, hoog 30 duim, in een zwarte lijst met vergulde bies, ingeleverd door D. F. Bolgaarts, leeraar aan de koninklijke militaire akademie.

Eene schilderij in olieverw, zijnde een landschap op paneel, hoog 55, breed 49 duim, met vergulde lijst, door J. C. Huysmans.

Eene schilderij in olieverw, voorstellende den ongeloovigen Thomas, zijnde eene kopij naar Rubbens, hoog 32, breed 23 duim, op doek, met zwarte lijst, door C. C. Huysmans, leeraar aan de koninklijke militaire akademie.

Een stukje in olieverw, voorstellende een jong meisje, bijna ten halven lijve, op paneel, hoog 36, breed 31 duim, door denzelfden.

Drie teekeningen, waarvan een in krijt en twee in Oost-Indische inkt, met lijst en glas, van de jonge juffrouw N. N.

Door eenige dames, welke niet verkiezen dat hunne namen medegedeeld worden, een geborduurde zakdoek, idem kindervoorschootje, eene rediasie, eenige kinderkousjes en eenige sokjes.

Door mevrouw N. N., eenige beursjes en eenige werkmandjes.

Eenig klein borduurwerk, bestaande in kragen, mutsen, enz., door mej. N. N.

Door mej. N. N., een wit schortje met puntjes, eene gekroopte heerenbeurs.

Twee souvenirs in den vorm van brieventasch, door mejufvrouw N. N.

Een muzijk blaas-instrument genaamd *Hamthion*, waarvan de hoedanigheden zijn, dat op hetzelve alle akkoorden kunnen worden geblazen, van Van Oeckelen en Caming Heyliger, kostende bij hun als fabriekprijs *f* 80,00.

Een Japansch verlakt en opgelegd theeblad, met figuren, van A. Apol en Zonen, fabriekspris *f* 11,00.

Een presenteerblad van dezelfden, fabriekspris *f* 2,00.

Een paar presenteerdoosjes van dezelfden, fabriekspris *f* 3,50.

Een tabakszak, wit satijn, geborduurd door mejufvrouw N. N.

Door heeren burgemeesteren en wethouderen der stad Heusden: Van den heer P. Reuters, hoeden-fabrikant te Heusden, een dozijn vilte en zijden hoeden op zijn van de 1e, 2e en 3e kwaliteit.

Door den heere burgemeester van Oirschot: Van de geestelijke vereeniging van vrouwen te Oirschot, een tabakszak, een lepelmandje en een breiteobbetje.

Van den ontvanger tusschen aangeboden door den heer V. D. B. te 's Hertogenbosch, een exemplaar van het werk: procédure civile par *Carré*, 1825, 6 deelen, groot octavo, (ongopengesneden) geboden à la Bradel; voorts twee prijzen, genomen in de loterij van voortbrengselen der beeldende kunsten voor het vaderland te Amsterdam.

Van mevrouw V. D. B. te 's Hertogenbosch, een shwal van zwarte kant.

Van de familie Hora Siccama van de Harckstede te 's Hertogenbosch, een theekistje met bladen opgelegd, een lepeldoosje, dito, een horologie-ketting, een zilte kraag en een scheerkoord.

Van mej. H. C. D. van Nouhuys te Chaam, een lampkleedje, met een vers.

(Het vervolg hierna.)

---

† † Heden overleed alhier den Wel Edelen Gestrengen Heer en † † Heer JOHAN CHRISTIAAN CLEMENT Oud Hoog Baillui van Zeeland, Bewesten Schelde, en Baillui der stad Middelburg, in den ouderdom van 79 Jaren.

Steenbergen, den 27 September 1831.

Familie, vrienden en bekenden worden verzocht deze algemeene kennisgeving voor bijzondere aan te nemen.

---

† † Daar het gunstige saisoen (de maand October) tot het verplanten en verzenden, van de voor den landbouw zoo heilzaamrijke LAPLANDSCHE KOOLBOOM (brassicae fructiscens) nabij is, zoo biedt de ondergeteekende als nog aan, een aantal van bij hem in voorraad zijnde, extra zware schoone Planten tot de prijs van *f* 1,75 de 100 stuks, zoo als bij de vorige verzendingen in een mandje gepakt en met een gedrukt berigt.

H. BERAIJ.

Op den buize Ruwenberg te St. Michiels-Gestel Provincie Noord-Braband — den 20 September 1831.

---

* * OMPAGNET-VAART tusschen * ROTTERDAM en LONDEN, voor Goederen en Passagiers.

Het nieuwe, bijzonder snelle en gemakkelijke ingerigte Stoomschip *the London Merchant*, Kapitein *John Pearson*, groot 600 Tonnen, voorzien van twee Stoommachines van lage drukking, te zamen 200 Paardenkracht, met afgezonderde Eetzaal en 100 Bedden, zal vertrekken

Van Rotterdam Zaturdag den 1 October, ten 9 ure des Morgens.

Adres bij D. BERGER en ZOON, te Rotterdam, en HOEMAN en SCHENK, te London.

D E P O T.

Van alle soorten van M I L I T A I R E en C I V I E L E K L E E D I N G S T U K K E N. Men belast zich verder met alles wat tot de Kleeding en het équipement behoort. Korte Brugstraat wijk D. No. 5. te Breda.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

* * De prins van Oranje, Lierzang door *C. G. Wichers*, is van de pers gekomen, bij den Boekhandelaar JOH. GUILKENS te Amsterdam, en à 50 Centen verkrijgbaar gesteld bij den Boekhandelaren B R O E S E & C O M P. te Breda. Eerstgemelde debiteert met veel succes.

I Het Bombardement van Antwerpen. Dankwoord aan den Generaal Baron *Chassé*. 2de druk.

II. Hollands Vlag, Uitboezeming enz. 3de druk.

III. Drietal Krijgsliederen. 3de druk.

Allen door denzelfden geachten Dichter.

---

† † Door W. J. V A N O O S T E R E E te Rotterdam, † is uitgegeven, en bij B R O E S E & C O M P. te Breda mede verkrijgbaar gesteld:

Eene zeer uitvoerige en keurig bewerkte plaat, vervaardigd door den, met roem bekenden kunstenaar H. W. H O O G K A M E R, voorstellende:

Het gezigt van den brand en van het beschieten der stad Antwerpen op den 27 October 1830, onder het bevel van Z. Exc. den Luitenant-Generaal Baron *Chassé*, met de positie van Z. M. smaldeel onder kommando van den Kapitein ter zee, Jonkheer *J. E. Lewe van Aduard*.

De prijs dezer plaat is, fraai gekleurd . . . *f* 8,00.
Zwart. . . . *f* 6,00.

---

* * Bij de Boekhandelaars M. W E S T E R M A N & Z O O N te Amsterdam, is van de pers gekomen:

J. V A N O O S T E R W I J K B R U I J N, Lierzange Dichtstukjes 1e Verzameling 4de druk. Van de 2e verzameling dezer dichtstukjes zijn nog eenige exempl. voorhanden.

M. W E S T E R M A N, Aanteekeningen Huldeblijk aan HH. KK. Hoogheden den Prins van Oranje en den Prins der Nederlanden.

C. J. R O O B O L, Welkomstgroet aan HH. KK. Majesteiten en aan de Vorsten en Vorstinnen van het Koninklijk Huis.

G. F. M E I J E R, Japan voorgesteld in Schetsen, over de zeden en gebruiken van dat Rijk, bijzonder over de ingezetenen der stad Nagasaky. Uitgegeven door Mr. *J. H. Tobias*, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, enz. enz. Met platen en gekleurd titelvignet.

---

* * Bij G. P O R T I E L J E te Amsterdam is van de pers gekomen en alom verzonden:

L V E R H A N D E L I N G, *aangaande de uitvinding, het gebruik en het misbruik der* B R I L L E N, benevens algemeene aanwijzingen om eenen Bril te kiezen, en wat men overal bij het gebruik van denzelven heeft in acht te nemen, door W. M E N S E R T, *chirurgijn Doctor*, oculist van Z. M. den Koning.

Iets tot aanprijzing dezer verhandeling te zeggen is niet noodig, aangezien den inhoud van dit werk, alles in zich bevat, wat in het algemeen voor diegenen welke Brillen behoeven en dragen, belangrijk en nuttig is te weten, als de Brillen in het algemeen en derzelver bijzondere soorten. De nadeelen der gemeene Brillen. De conservative Brillen. Het onderzoek aangaande het nut als ook het schadelijke van de gekleurde Brillen-Glazen. Over de Brillen met groene en blaauwe glazen. De gele Brillen. Het wezenlijk uitwerksel der Brillen-glazen op de oogen in het algemeen als ook de leiding tot de algemeene keuze der Bril en eindelijk de B R I L L E N D R A G E R S, de prijs is *f* 1,90.

II. L' H I S T O I R E R O M A I N E, *racontée aux petits Enfans*. Nouvelle edition revue par E. N O E L-B E R T S G E R R I T S. à 60 Cents.

III. ——— de la Bourse française des 17e 18e et 19e Siecles pour mes jeunes compatriotes 8vo. ordin. papier . . . *f* 1,10.

IV. ——— b. p. in cartonnen band met platen. à *f* 2,00.

---

* * Bij J. F. T H I E M E, Boekhandelaar te Nijmegen, is van de pers gekomen en bij B R O E S E & C O M P. te Breda verkrijgbaar:

Dr. H. S C H A T E R, bijdrage tot behandeling der *C H O L E R A*, benevens een woord over de besmettelijkheid derzelve en de beste wijze, om dezelve te verhoeden door Dr. C. W. H U E B E N E R. Prijs 20 cents.

---

* * Bij J. S T R A A T M A N S Boekhandelaar te Maastricht, is van de pers gekomen:

Is een goed georganiseerd leger, ook in tijd van vrede, noodzakelijk? Door F. . . ., Kapitein der veld-artillerie. Prijs 20 Cents. Bovengemeld werkje word niet in Commissie verzonden, maar moet voor rekening ontboden worden.

Te Breda bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.